

OU ZANFONA SEMANAL—D' ALEGRIAS OU DE BÁGOAS,—SEGUN QU' O POBO GALLEGO—
S' ADIVIRTE, CANTA OU LAYA.

PRECIOS DE SUSCRICION

N-a Cruña, OITO cadelos pequenos ó mes—Fora NOVE id.—Número solto UN can grande

A caridà oficial..

Unha d' as prerrogativas mais propeas d' o Estado, en todol-os seus deferentes mecanismos, chá-mense provincia, municipio ou como queira, é, sin duda algunha, a caridà, siquera sea pol-a analoxía entr' esta subrime virtù e a paternidà que se supón eisiste entr' os tutores d' o pobo e seus adiministrados.

A caridà, tan vella n-o mundo com' o home e tan cosmopolita com' él, calesquera que sean as crencias relixosas d' os pobos, e elevada n-os novos tempos á funcion necesaria d' o Estado, debe ser por éste exercida co-a maor mananimidà, con «ausencia ausoluta de todo *fin reproductivo*» qu' a convirta n'unha endustria, tanto mais alritante, canto que son viútimas d' éla probes vellos enutilizados quizais n-o traballo e nenos horfos e desamparados xa n-o berce, esfameados e morriñentos pol-a cativa mantencia e falta d' outros moitos elementos necesarios á vida, moito mais n-a sua tenra edà.

Estas refreusiós aleúrresenos ó ver o abandono en qu' a nosa Diputaciòn provincial tán ós coitados acollidos n-a casa de Mesiricordia, abandono que se trasluce tras as paredes d' o edificio e que bota de ver tod' o mundo, por mais qu' o repentino silencio d' algun órgano d' a prensa qu' escomezou á re-

mexer este asunto equivall' á un hino d' alavanza.

¿E qu' as cantidades ineruídas n-o presupuesto non chegan pr' a mantencia e sostenemento d' os asilados? Pois confésese empotente a Diputacion pr' adiministrar a Beneficencia e *arrende* os rapaces pra qu' asistan ós talleres particulares añaadindo o que n-eles poidan ganar ós 42 céntemos de peseta que pra *comida, lus, vestido e calzado* teñen consinados, e así quizais podrán chegar á darilles un sostenemento *verdà*, que non cabe en tan cativo presupuesto com' o sinalad' hoxe; e si esto non abonda ábraselles a porta pol-a mañán cedo pra que com' os gorriós sallan á percurar pol-o grau de millo que n-o niño non atopan.

Socede á miúdo qu' os saquirficios qu' a so-ciedá s' impón pr' a beneficencia púbrica resoltan deficientes, porqu' amoldándose as pranti-las d' empregados n-estes asilos ás viciosas pranti-las d' os centros adiministrativos, consúmense n-éles os poucos recursos n'un luxo de distintos, mais ou menos necesarios, pro retribuidos con esceso e, en certo modo, á custa d' os disgraciados á quen se pertende socorrer.

E ainda drento d' o pequeno presupuesto que deixamos consinado, ¿non se podia mellorar o alimento d' os asilados dándolle por base,—anque fose en pouca cantidà—a carne que non proban en tod' o ano e que tanta falta fai ás constituções

linfáticas e escrofulosas que se manifestan n-as caras d' aqueles infelices nenos?

Nosoutros cremos qu' este milagre podía facerse introducindo certas economias n-administracion d' aquel establecemento.

E verdá que cando algun individuo d' a comision de Beneficencia se dina ispeucionar as interioridás, no alcontrará nada que meresza censura: todo está en perfecto orden; a calidá e confeucion d' as comidas non deixa nada que desear, e hastra quizais a carne, tan cobizada istintivamente pol-os disgraciados qu' están privados d' éla, cae n-aquela casa com' o maná d' o céo ristuindo pasaxeira enerxía as débles organismos: pro, ¿sairá d' alí convenci lo de qu' aquél é o réximen diario? Non supoñemos tanta candidés n-os alustrados señores qu' a compoñen.

Recoll' a Diputacion provincial estas curtas ouservaciós que lixeiramente apuntamos, e téñas en conta n-o seu dia, si algun chega en que se trate de reformar este ramo, non esquencendo que pra estar á altura d' a elevada mision qu' a caridá pública lle ten encomendada, necesita romper con vellas rutinas e sobrepoñerse á influencias pr' as qu' o orden autual parescerá in mellorabre.

Esperando qu' a dita corporacion escoite nosas insinuaciós, (!) que refrexan o sentimento púbri-co, facemos punto final por hoxe, deixando pra outra ocasion o acuparnos de puntos e comas que co-a Beneficencia relacionanse.

LERIAS

O CONTO DE NUNC' ACABAR

—¡Ei! ¡Viv' a Mariña! ¡Viva meu amo! ¡Viv' o Antroido!

—Marica, mira quen é ese que mete tanto roido e botao fora.

—Siñor, non o crerá vosté, pro élle seu caseiro Gorechos. ¡Xesús, e com' él ven...!

—¿Goros? Pois non m' o párese pol-a fala. En fin, si é él faino entrar.

—¡Siñor amo; beni' a nai qu' o pareu... e ó Antroido!

—Trou prorrou trou! ¿Qué cóbrega che trabou hoxe que vés de tal maneira?

—Ai, señoriño, véñolle como de cote, qu' á min non me trabou ningunha cóbrega. Véñolle d' un xeito qu' hox' estreviame con todol-os señorós que segun vosté dí nos botan de perda.

—Ai, ai, ai! Non te quero eu tan valente, e mais de

repente. Tí volvéchet' un calivera agora de vello: hoxe pilláchea, por mais qu' o negues.

—Asi Dios me leve a y-alma como n' a pillei, siñor amo; e mais non lle negarei que bebin un grolo de caña n-o camiño; mais si vosté conece que me fixo dano bó-tell' a culpa ó siñor de Xastre, qu' é de quen consome a tenda dond' eu bebin.

—Bon xastre estás feito tí, que qués desculpar o vicio co-a procedencia d' o xénero: si os almacenistas non vos levaran aló a caña facíanvos un gran favor á moitos que non sabedes o que bebedes.

Pra min, o mesmo que pra todol-os d' a miña parroquea, caña élle un espirto que ten a color amarela, que pasa pol-a gorxa rascandoa e facendo vixigas e que dempois fai un fulion n-os meolos d' a cabeza. Elle unha cousa tan boa que non hay valente qu' houbese feito unha morte que non a bebera denantes. ¡Pra pegar páu, non se conece cousa mellor!

—¡Animal de Dios! ¿E á eso chamas tí cousa boa? Ese é o amilico, ¿entendes? o amilico.

—¡Ja, ja, ja, ja, o Anicleto! ¿E quen s' estreve á beber o Anicleto que non ten mais qu' hósos e pelexos?

—¿De qu' amilico falas tí, ho?;

—Pois d' Anicleto, o caseiro d' o siñor Buscavida, qu' ainda o martes visteuse de republicano, c'unha careteta de demo e un fachuzo de pallas alcendido n-a man.

—Tan burrán eres tí, com' él, como todol-os d' a aldea. ¿Crés tí que saleu d' él a humorada? Pois non, que saleu d' o seu amo que d' agora fíxose monárquico e quer dar n-a cara ós seus antigos compañeiros o maeso, o ferrador e o manciñeiro.

—Escoite, siñor amo: eu estoulle tolo co roido d' a vila; nadia leva sua cara propea, as mulleres visten d' home, os homes de mulleres; vexo faldras escorridas d' atrás e pantalós con moito bulto salv' a parte, caras con narices moi longas, tismadas, enfariñadas ou bermellas; caretas en total-as psrsoas; non alcontro unha formal, todas finxen a vos e hastr' os vellos cáncamos queren parescer caliveras. ¿Qué demóncaro é esto? ¿Caen a torre de Babel, ou n-a vila non tén a xente cousas serias en que pensar; ¡Non pois, n-aldea solo desfrázan-se os rapaces tolos!

—Tí non sabes, Gorechos, o qu' é unha sociedade culta e alustrada; vosoutros o que deprededes sabedes e non deprededes nada, pro aquí éche outra leria: unha muller ou un home cuasque non é tal sinon ten habilitá pr' estas troulerias. Sobre todo, a muller gana moito co-elas, porqu' adiquire *soltura*, *libertá*, e pol-o tanto gracia, qu' é sal e pimenta d' as mulleres.

—Non estou pol-o dito, e vosté me perdoe: eu creu, como dí de cote o siñor maeso, qu' a civilizacion d' o noso sigalo xa non s' avén co-esas mamarrachadas e troulerias d' outros tempos; co-eses tres dias de desordes n-os que se falta á total-as comenencias sociás; n-os

que a dinidá d' o home e o recato d' a muller andan as mais d' as veces tripadas pol-o chan, en qu' uns e outras revolcállanse n-os vicios con perxuicio d' a saúde, d' os intereses e d' a mesma vida; en que persoas serias, cuas-que respetabres, pensan haber feito unha gran homia porque se vistiron de reises, de monos sabeos ou de labregos....

—Basta, ho, basta; non te conecía eu tan filósofo. Pro anque falas por boca allea non dis mais qu' o Evanxelio, pois estes dias ouservei que fora de tres ou catro ducias de rapaces, que pr' adivertirse non deixan de cultivar as bellas artes proporcionando ó púbrico honestos e agradabres pasatempos, os demais pol-o destroz que fan d-a múseca, pol-o esfarrafado d' as vistentas, pol-os atributos que sacan á reloir e pol-as osamiadas e bromas porcas que usan, merescian aunar á pan e agua tod' a Coaresma pra escarmento de futuras xeneraciós.

—Eses sonlle vixigueiros, máscaras que xa ll' habia cando eu era neno. El apropióseto meu amo, ¿sabé vosté d' a pedrea d' a rua Rial?

—Eso non foi pedrea, por mais qu' o domingo salin lixado n-un ollo c-un puñado de fabas que me tirou unha señora: eso é unha adiversión inocente.

—¡Abofellas que ll' é ben inocente, pois o que salla d' ali c-un ollo n-a man, non pode queixarse á xusticia; e téñoll' entendido que n-o medio d' as fabas e anises—poucos de estes—habialle castañas, cartuchiños moi apertados e cheos d' area, algun hovo e algús pelouriños como noccs.

—Pois así e todo, érache o mais inocente que habia en comparanza c-o entretenemento d' outros señores que s' adivirtian en tirar ós rapaces cadelos pequenos pra qu' ó andar á piñota se meteran baixo d' as pernas d' os transeuntes, espostos á caer de fuciños e romperse a y-alma. E dime, Goros: ¿donde demóncaro estiveche que non viche nada d' eso: nin a comparsa d' os "Artistas" de sombreiro de copa alta e frac, a "Infantil" composta de nenos d' hospicio vistindo traxes que querian parecer d' o sígalo XV ou XVI, e a "Estudiantina Ovetense" que, facian todas as dilicias d' o púbrico enchendo d' armonia os ámbetos d' a Cruña.

—Eu estúvenlle ben acupado e nen botei de menos nada d' eso; pois entre filloas, un laconciño e un xerro cheo de viño do d' a real o neto non tiven cobiza nin d' o crego. Dempois de ven cheo funme dar unha volta pol-o rueiro e com' oubira soar un chifre e un pandeiro n-a casa d' o Moino, botei pol-a porta e pasei un anaco de tempo mirando como beilaban os mozos e as mozas.

—O mesmo che fixen eu, que com' as noites son tan longas salin d' a casa e funme ó beile d' a antusiasta sociedade *Circulo de Artesanos*, non sabendo qu' admirar mais ali, si á elegancia e bó gusto n-os traxes d' as máscaras, as chispeantes e descretas bromas que se

daban, ou a hermosura e gracia d' as que xa en palcos, xa n-o salon, convirtian n'un paradiso o local d' aquela e d' o trato, facendo fuxil-as horas como fuxen a cadelas d' o peto d' os probes. Ali había rapazas pr-todol-os gustos: morenas con ollos de azabache, roibas con ollos de ceo, talles que se cimbraban com' os pinos, en fin, si eu fora poeta tiña materia abondo pra facer mais versos qu' os que dir' que fai un poeta veciño noso

—Benia vosté, meu amo, que tanta sorte tivo.

—E logo, ¿seique te vas?

—Si lle parece qu' o entretiven pouco....

—A min nunca m' entretés de mais; pro si te empeñas, hastr' o Domingo de Piñata qu' espero volvas por aquí.

—Pois, d' estonces qu' haxa saúde, señor amo.

CÁNTIGAS

FÁBULA QUE NON E D' ESOPPO.

N' unha mañan de xiada,
caida cal fariña pol-a criba
unha raposa eibada
maina por un petouto se subia;
traí a lingua fora,
pol-o cansada que d' o monte viña
de correr hor' e hora
sin atopar páxaro nin galiña;
o seu buche valeiro
á voces destempradas lle pedia
por carne de carneiro,
de corbo, ou de morceg' ou d' ave fria;
mais éla, ó disimulo
facendo, contra 'si, d' a sua carpanta
siguiu e d' un parrulo
á vos seca sonoulle n-a garganta.
—¡Caraspe, que bon eres!—
dixo ó paso que d' auga enchi' a boca,—
non te vin, mais si caeres
d' os deños si non teñ' unha vicoca.

A non cativa fame
aconselloull' asiña
curar d' o seu estómago
ansias desvoradoras que se tiña;
pro a rapos' arteira
triste lambeu os remos
e d' un toxal á veira
pra seu sayo falou: *filosofemos*.
c-o fuciño metid' entrambas mans
deitada discurria
como diabros faria
si por ali salian algus cans:
xa un minuto pasado
dou un suspiro é recachou de rabo
faland' asi entre dentes:
"din, todol-os cobardes, son prudentes."

Púxose, mal que poido
dreiña d' as patas cal de moza
y-a pasiño moy miudo
andiyo, carran, carran, hastr' a poza

dond' o pato brincaba,
ó paso qu' entr' a lama espatuxaba.

Xa d' o pantano á veira
sentiu qu' o corazon lle rebulia,
porqué d' entr' á xunqueira
o pruvial navegante percibia;
—eres meu e meu,—dixo
tembrando co-a emoción que lle causaba
o pensar que de fixo
drento d' unha hora de pato se fartaba:
por eso lambi' os dentes
xa pol-a pedra regros e raidos,
ofrecendo presentes
ós santiños por ela preferidos.

A fé, que nunc' olvida
quen ten d' os milagreiros relembranza,
púxoll' a y-alma enchida,
(¡ogalá que tamen ll' encher' á panza!)
é c-os ollos cerrados
facendo forz' atrás, n-a rabadela
dous pasos arredados
d' o parrulo, brincou n-a poz' aquela;
ó lavanc' asustado
ó ver aquel demonio pol-o aire
meteuse de contado
n-o medio d' as auguiñas con donaire
e foi de tal maneira
que cando n-a boc' a zorra o facía
viu qu' estaba valeira
de carne, pero chéa d' auga fría.

Cuspiu un xuramento
ó verse de tal sorte tan bulrada
c-o dobre descontento
de ser ó pat' á ave mais pesada,
é dix' á este mansiña:
—Dispensa que coidei qu' eras galiña,
que s' ó sei, abofellas,
se brincab' a este demo de lagúa,
pois prefiro de obellas,
ou de can morto, á carne, qu' esa túa.

O parrulo seguro
sobr' un fondo de tres varas pol-o méns
contestou:—non m' apuro
qu' o terté med' á tí só é de nenos,
e pol-o mais ch' advirto
que' esta carne contigo n-a divirto.

—¿E pensas, butarate,
(lle replic' á raposa moi queimada)
qu' o meu fino gasnate
vay a tragar tal carne desprezada?
Si tí foras valente
aquí dond' hay pouc' agua t' arrimaras
mirand' indiferente
cal eu permanescia c-as queixadas:
¿Non consideras, burro,
que hasta teño collid' as anduriñas
e detrás d' algún curro
as labereas que voan lixeiriñas?
¿Non sabes que n-a hestoria
resoa o nome meu por ser arteira
e son de cruel mamoria
pr' os paxaros d' a carne mais moleira?
—Vaite, meu amiguiño,
sácate d' a friaxe: non dou creto;
limpat' hoxe o fuciño
que pr' aventurar sonche discreto:
as aves de que falas
ch' aseguro non saben estas mañas,
e n'as áas confiadas
vense coller cal mosca d' as arañas.

A raposa tembrando
co-a xiada d' a poza é o coraxe
seguiu reprecando
e mal desimulaba sua carraxe.
—Vente, vente,—cramaba—
que non quero deshonna tan indina,
mañan sería escrava
d' os ditos d' unha lengoa veperina.
E o parrulo queimado
de tanta solfa oír xá d' a emprudente,
berrou desesperado
pra poñer en movemento a sua xente.
A vella cazadora
rillando como tola á ferramenta,
salindo pr' a fora
marchou xurando de vengal-afrenta

Así, alguns literatos,
que tér pertenden admiradores,
encontran tamen *patos*
qu' ás fazulas lles fan subir coores.

CARLOS POL.

Ordenes, 13 Febreiro de 1888.

Ó MÓR D' A LARREIRA

DON HOMOBONO EN BUSCA D' UN HOME

Veña d' un lad' o outro o vento,
sempre dis que fai mal tempo.

Don Homobono era un ricacho, ou mellor dito,
un ricachon, que non podía contar o que tiña, por
mais qu' entendía moito de números y era bo adi-
ministrador d' os propeos intereses.

Pro non habia herdad' o que tiña, nin lle caera
á lotaría, nin o atopara, nin o roubara, nin siquera
ganárao en subastas d' o Estado, d' a provincia ou
d' o municipio: habiao ganado á puño, c-o seu sudor,
sua intelixencia, con tod' a homia de ben de qu'
era capás sua concencia reuta e seu corazon nobr' e
honrado.

A hestoria sua está feita en catro palabras:
hórfo n-a mais terra elá e sin bés algús de fortuna,
marchar' ás Amérecas sin outra recomendacion
que suas vertudes, que lle duraron tod' a vida; tivo
alí moila sorte, pro nin unha migalla mais d' a que
merescia.

Un home de ben que cheg' á facerse rico en
terra allea non tarda moito en volver á propeas: así
fixo D. Homobono, quen dempois de limpar de pol-
vo e palla sua fortuna tomou pasaxe n'un vapor
pra España estabrecéndose n'un pequeno e feitiçei-
ro porto d' as Rias-Baixas, qu' era o mesmo d' a
sua nacencia.

Pro como non hay filicidá compreta n-o mundo,
pra qu' a de D. Homobono o fose faltoull' o agari-

fino d' a familia, que non tiña, e as amistás e relacións que tanto entreteñen e endozan a vida.

Vostedes o mesmo qu' eu, terán por verdá que non adimite volta que debe xusgarse á un home pol-as condicións morás de seus amigos, así como tampouco comulgarán co-as persoas que teñen moitos: fan vostedes ben, abofellas. D. Homobono, que sabía todo esto de memoria e que pol-o mesmo era escupuloso n-este punto, non quixo contraer amistás e relacións sin denantes conecer á xente, e cavila que te cavila pra sondear o terreo, fíxose á si mesmo este razonamento:

—Tod' home que manifesta amar á seu próximo e o proba con obras, poderá ser vicioso. pro nunca quirminal nin malo, porque nada pode obrar contra seu natural: pol-o tauto vou votarme por ahí en busca d' un socio pra unha empresa benéfica que custe os cartos, e aquél qu' auceda e teña qu' impoñerse maores saquirficios pr' élo, tratarei de ganalo pr' amigo meu.

E dito e feito: D. Homobono — que solo era tido n-o pobo por unha medianía — púxose o sombreiro colleu a cana d' Indias con puño d' ouro e foise á facer visitas e-ouxeto de buscar un consocio pra fundar un asilo pr' os horfos d' os moitos mariñeiros que morren afogados n-a loita diria co-as olas d' o mar.

Escomezou as visitas pol-as persoas que mais sona de caritativas levaban n-o pobo, send' o primeiro á quen veu as barbas o señor de *Vaya por Dios*, un rico propeatario á quen nunca se lle caía a sonrisa d' os labres, que recibia á tod' o mundo e-os brazos abertos e dándolle palmadiñas n-as costas e qu' era considerado com' o pái d' os probes porque... porque tiñalles dado moito diñeiro á réleto e centos de bois e vacas á parcería.

Dempois de moitos cumpridos e de longo parrafeo, D. Homobono espricoull' o ouxeto d' a súa visita.

—¡Brabo, manífico!—dix' o señor de *Vaya por Dios* como si fose á estoupar e-o antusiasmo.—E un gran pensamento, ó que sinto non poder prestar miñ' axuda, porqu' *están tan malos os tempos...*!

Non quixo oubir mais D. Homobono, e dende aquela casa dirixeu-se á d' o filántropo señor de *Mesiricordea* co-a mesma embaixada.

Apraudeu tamen este señor o proyeuto, pro d' a mesma maneira qu' o anterior e dempois de pre-nunciar un longo descurso pra que quedase ben posta súa filantropía, concrneu por decirlle que tiña un gran sentimento ó non poder prestar sou concurso, porqu' *os tempos están moi malos*.

Siguiron á estes d' us señores outros varios, todos os mais ricos d' o pobo e os que mais sona tiñan de caritativos e amantes d' o aliantamento d' él; pro todos tamen, e como si s' houberan dad' a consina uns á outros, conformes n-aquelo de: «Non hay diñeiro; os tempos están moi malos».

—O que sodes vosoutros—pensou D. Homobono,—é uns farsantes, uns avaros, uns *filántropos de pega* con moita mel n-a boca e o corazón de seixo duro; os tempos están malos porqu' os facedes vosoutros, porque sodes uns egoístos qu' así como desempetadel-os cartos pr' os vicios e as vanidás e así como vos gusta ver fevorecidol-os vosos negocio, non tendes nin un céntemo pr' o negocio e o ben alleos; pro, non teñades coidado, qu' eu vos desmascararei.

D. Homobono resolveu custear por sí solo todas as obras e sostenemento d' o asilo, e en poucos días, e gracias á súa autividá e diñeiro, estaban aprobadol-os pranos e concedid' autorización pra facelas; anuncead' a subasta d' as mesmas, atopouse D. Homobono e-o qu' esperaba, pois todas aquelas persoas que *tan mal falaran d' os tempos* habian persentado priegos de proposicións, probando así qu' os tempos solo estaban cativos pra facer boas obras.

Pro unha condición d' o prano d' o edificio obrigou ós postores á retirar os priegos: n-o fronte había que poñer este letreiro en letras douradas sobre unha lápida de mármore:

«Este asilo foi custeado solo pol-o señor D. Homobono N., por pretestar as persoas pudentes d' este pobo qu' os tempos estaban malos pra contribuír á facelo.»

A. V. T.

FUNGUEIRAZOS

Damos as mais cumpridas gracias a "Reunion Recreativa de Artesanos" pol-a galantería con nos outros demostrada ó invitarnos ós beiles que n-estes días don n-o trato e n-os seus espacuosos e alegantes salós.

Como sempre diranse alí cita todol-o mais garrido, elegante e churrusqueiro qu' encerra a sociedade cruñesa, cada palco parecía un ramallo de froles, tantas e tan boniteiras eran as nenas qu' os adornaban, e tal o refolgo qu' a lus d' os seus ollos alcendia n-os homes que víanse apuradas pra poder quedar á ben con todol-os qu' aspiraban ó pracer d' estreitar seus airosos talles o compás d' os agasalladores ecos d' a orquesta.

Houbo, en fin, moit' alegría, moita concurrencia, e esto debe proborlle a antusiasta sociedade de que falamos qu' as nenas, as nais, e hastra os que pol-a gota e vellés están xa fora de combate, saben corresponder ós saquirficios que por compracelos s' impoñen a xunta directiva.

Todol-os tempos teñen seu carís particular qu' os distingue.

Cando á unidá monetaria era en España o real, nosos pais facían o tiroto de Carnaval con anises, almendras,

hovos e outras cousas de valor, mentras qu' agora qu' o Estado fala de millós de pesetas como d' estonces falaba de maravedís, vemos que d' as casas más aristocráticas non desparan mais proyeutiles qu' as homildes e democrátecas fabas.

Pódese dicir que pasou o tempo d' os confites pra deixar paso á época misérrima d' as fabas.

¡Todo sea por mor d' os adiantos modernos!

A rua mais céntrica, a Real, a emperial, si voste des queren, e a d' Acebedo pra nosoutros, tivo n-estes Carnavás dous privilexos: o de ser, como sempre, a mansion favorita d' o dios Momo, e o d' estar franca pra todo bicho vivente menos pr' os burros!.... Com' o señor Alcalde dira orden de que non pasasen por éla as comparsas en qu' *aqueles* animais figurasen, seus axentes—os d' o alcalde, s' entende,—feles cumpridores d' o mandato superior, obrigaron á dar volta á varios xinetes enmascarados cabaleiros n-as hestórecas cabalgaduras menores que tanto nome diron ás portas d' esta eibdá.

O parecer os que mais protestaban d' o emperativo mandato non eran os xinetes, sinon os burros—con perdon—que pol-o visto tomaran querencia á rua Rial non sabemos si por espirtu de *rivalidá*, ou porqu' sendo estos dias de libertá xeneral, consideraban a medida ofensiva á sua dinidá e pouco aquitativa si, acaso, estaba premitid' ós cabalos o paso por ela.

Como n-esta cusion de burros non tocamos pito, deixamos pr' os que n-ela se crean competentes a resolucion de tan grave confrito burrial.

O derradeiro domingo e en ocasión en qu' algús xóvenes d' a *Tuna obetense* atopábanse n-o balcón d' o Hotel Iberia en que se aloxaban, pasaba un cego pol-a rua de Juana de Vega, pregoando á todo berrar:

—“*El Duende* con la caricatura de la estudiantina asturiana.”

Como non supoñemos n-alta alustración d' o dito colega—que non tivemos o gusto de ver por aquí—qu' houberse *caricaturado* os nosos dinísimos hóspedes ovetenses nin tapouco que desconoza o significado d' a palabra surayada, premitímonos aconsellárllle que faga ós vendedores as advertencias necesarias pra que non confundan allos con cebolas, pregoando cousas que poideran ofender e ofenden susceptibilidás qu' aquel estará moi lonxe de querer ridicolizar.

Concerto d' a Estudiantina asturiana.—Serian as nove d' a noite, ou pouco menos cando a “Estudiantina Asturiana” fixo a sua entrada n-o Circo de Maria Pita ó son d' un *pasa-calles*, sendo recibida c'unha salva de aprausos pol-a xente que drento s' alcontraba, e dando enseguida comenzo o concerto como estaba anunceado.

Com' a xente estaba entrando ainda non foi apraudida a primeira *tanda de wals* como se merecía, pro a *Gavota* gustou moito e o *duo de frautas* demostrou qu' os músecos sabian vencer as dificultás d' a execución e que eran maestros n o divino arte.

Depois d' un lixeiro descanso escomenzou a segunda parte co-a *phantomima* seguindolle a *alborada* d' o maeso Veiga, qu' exacutaron con tanta maestria e souperon darlle tal interpretación que más q' asturianos parecían d' a *terriña*, rescibindo unha man de aprausos tan longa que calquera artista por muy nifroso que fora dérase por satisfeito.

O orfeon “O Eco” foi recibido con aprausos e cantou a *Aurora*, e dempois de facerse algo de rogar e á petición d' o públrico cantou a *alborada* que foi muy apraudida dando fin á segunda parte con unha *tarantela* ó piano maxistralmente executada e repitada á petición d' o públrico.

Houbo leutura de versos, *buquets* de froles e regalo d' unha coroa de prata.

Escomenzou á terceira e última parte con unha polka d' a zarzuela *Cádiz* e que tamen foi repetida, seguindolle o capricho *Moraima* que nada deixou que desear e saíndo outra ves o orfeon que cantou a *alborada* *Que ten o mozo*, a linda pececiña *Pepita* e unha muñeira.

A petición d' o públrico terminouse co-á *jota* acompañada de pandeireta, saíndo este altamente satisfeito d' a maestria con que foron interpretado pol-os estudantes todol-os números d' o programa, e sintindo so lo qu' o tempo despregue total-as áas cand' o home proba as dilicias.

Reciba a estudiantina asturiana o noso paraben e entusiasta aprauso deseando sallan tan satisfeitos d' a nosa hospitalidá como nosoutros quedamos d' a visita con que nos honraron, que sempre gardaremos n-a memoria.

¡Descanse en paz!

Onte foi condecido á última morada o cadávre d' a troulerias e xolgorios de tres dias, perdidos—ou ganados, segun o modo d' apreciar certas cousas—pr, a vida normal.

Tivo lugar o enterro con tod' a pompa, acompañamento e mostras de delor qu' alta xerarquia d' o defunto requeria.

Com' en anos anteriores foi encargado de facerlle as eséquias o “Círculo d' Artesanos”.

Fora d' as variantes introducidas n-o coro, non houbo mais nin menos qu' o ano pasado.

O destemprado d' a noite, quitoulle parte d' o seu lucimento.

MORALEXA.

Por empregar en compoñerse o tempo,
tén a cachola Andrés chea..... de vento,
e Pedro, qu' é estudioso e apricado,
por sel-o moito, vai desaliñado,
mais algúns que se gaban de tér tino,
xuzgan á Pedro basto cá Andres muy fino
Quen queira ser d' as xentes estimado,
coide solo d' ir sempre "engomado".

Correspondenza

Sr. Director d' A FULIADA.

Santiago 15 de Febreiro de 1888.

Meu quiridiño amigo: Amante d' a enxebre e melosiña léngua d' a miña terra e de cant' á ela se refire, sentin retouzel' a y-alma d' alegría cando pillei n-a mau o pirmeiro número d' o seu semanario. Outra columna mais—dixen pr' os meus adrentos—qu' ha de tremar d' a casaña que con gloria ll' están erguendo á literatura gallega os incansables é distinguidos poetas Curros, Losada, de la Iglesia, García Ferreiro, Barcia e outros tantos (que por ser xa demasiado conecidos n' é preciso lembrar) que con gran lucento siguen ó camiño que sinalaron os inorvidables Macia, Rodriguez del Padron, Añon e a pombiña d' as nosas veigas, á incomparable Rosalia.

O seu preódeco, com' o seu nome o dí, é unha verdadeira fuliada pois comenza con garimosas muiñeiras e reveiranas que falan á y-alma, e acaba (como acaban cuase total-as festas) acaba á «fungueirazos»... contr' os fillos ingratos é desleigados que son treidores á terra qu' os veu nacer é hastra chegan á convertila, como sole decirse, «en campo d' Agramante».

Nunca, meu queridiño compañeiro, nunca como agora, fixo falla salir á berrar publicamente pedindo creencia ou xusticia, como seus verdugos queiran chamarlle, pr' os nosos hirmans que cuasque morren de fame; pra esta terra, que si Dios ou os homes de goberno non o remedian quedará antes de pouco tempo erma e sin xente.

Outro día que teña mais vagar mandareille algun traballíño de noticias d' esta vella cibdá ou algun outro referente a emigración e demais pragas porqu' está pasando est' honrad' e sofrido pais.

Eiquí estív' ó antroido muy «frio».

Houbo soilo catro vexingeiros agarrados á unha zanfona e unha mascarada que valia poucos cadelos.

A «Tuna Compostelana»; atópase á estas fechas n-o veciño reino de Portugal en dond' as raparigas e finchados portugueses reciben con talentusismo que cuas' os levan ó lombo.

A Cuaresma empeza. A xente c-o este motivo acode á compral-as bulas. Non s' olvide de recomendar os leutores n-a seucion de anunceos ó lado d' os viños de Toro e d' o Riveiro qu' anuncia, que vayan moi preto á provistarse d' a correspondente cédula par' a tragadeira.

Elle moit' o que me gozo de velo á vosté loitando com' un valente n-o campo d' o preodismo. Si ga por ese camiño qu' á xente que non perdeu á vergonza agradeceralle co-a yalma á loita honrosa que está facendo en favor d' a pátreia nosa nai.

Dalle á benchegada e desealle A FULIADA moita fortuna por todos conceptos seu amiguíño, que lle manda pol-o vento unha forte aperta

MANUEL J. LEMA.

IMP. DE A. AMENEDO PONTE.

Rua d' a Fita, núm. 7, Cruña.

LEOPOLDO PIÑEIRO

Castreia e Comercio de panos

Praza de Vista-Alegre—SARRIA

Predoce, ir lonxe por panos,
desenganos;
e Piñeiro é unha persoa,
segun sóa,
qu' a última moda seguindo,
cal xastre á quen nadia empata,
sua parroquea vai vistindo
qu' é d' o mundo frol e nata.

¿Solo fama e non diñeiro
quer Piñeiro,
e d' orbe enteiro recibe
cánt' espide?
Pois tendo él tan bós tratos
é, mercar n-outro almacen,
semear o grau pr' os ratos
ou non querer vistir ben.

FABRICA DE CHOCOLATE TRABALLADO A BRAZO
DE
RAMON GUITIAN

Praza de Vista alegre.—Sárria.

Toda persoa fina é intelixente
qu' o *sucunusco* noso haxa probado,
dirá, lambend' o bico e sorridente:
"Das máquenas non sal tan bó bocado."

E esta verdá non ten volta nin tasa
pr' os que d' o *caracas* entendades;
mais si alguen duda, merqueco n-esta casa
ou pregunte de cal gastan os frades.

A NUNCEOS

PAPELERIA. LITOGRAFIA

E OUXETOS D'ESQUIRTORIO

M. ROEL,**54-Real-54**

Compreto sortido en toda crás de papés de fio pra oficinas—de folla longa pra preódecos e obras—bonitiños papés pequenos e comerciás pra cartas—tintas, lapíceiros, prumas e canto fai falla n-os esquirtorios, —compretos y-alegantes útiles pra dibuxo, así como tamén artigos pra fumar.—Abondante sortido de libros moi cuquiños pra rezar n-a eirexa siñoras e siñoritas.—Libros con siguideiros pra contas.

Ista casa conta n-o seu espacioso taller c'unha dúoia de rapaces, uns que rascan n-as pedras facendo bonitiñas cousas e-os lapíceiros d' aceiro, y-outros que fan botar d'as máquenas follas abondo con vistosos cores; e o mesmo fanse traballos pra oficinas civiles e d'os corpos armados, papés e-os timbres moldeados; empresas pra contas, libros siguideiros de mais ou menos follas, como fanse tamen moi boas TARXETAS brancas, de loito e con escudos d' armas ou outras alegorías. Etiquetiñas pra os feires, botellas de viño, cervezas e pr' as tendas de medicinas. Letras de xiro, cartés, cartas co-a relacion empresa pra non ter qu' esquirbir tanto n-os comercios, esquelinas pra noticear casamentos, e outras cousas que por ser moitas se m' esquencen

54, calle Real, 54—A Cruña

MARIANO VAL E C.^A

Santa Catalina, 17

Viños d' Aragon, Castilla, Blanco Chiclana, Riveiro e Valdepeñas.

Viños de mesa como éles n-os atopades n-o pobo, dan forza ós convalecentes, curan o cólera morbo, ós vellos dan longa vida, ás casadas dán refolgo e se contan moitos casos de rasucitar ós mortos. E o sacreto d' estas curas beber un neto d' un sorbo, e repitindo estas tomas pagar ben e pedir outro. Pra pifar entre comidas o Chiclana é como un ouro, e onte un vello qu' o catou saleu d' ali feito un mozo. **NON MAIS CALVOS**, qu' este viño fai medral-o pelo á moitos, si con magras de xamon dan unhas fregas ó estógamo.

ZAPATERIA BRIGANTINA

DÓMINGO TENREIRO E COMP.

Ruafriosa, 12—Betanzos

N-esta conecida tenda, á que xusta fam' abona, hay canto a moda pertenda, bó e barato, ¡qu' é perbenda n-estes tempos, segun sona!

Hastra d'o confin d'a terra veñen aquí os materiás; e aquí, co-a rutina en guerra, faise o calzado, á compás d' as nociós qu' a cencia encerra.

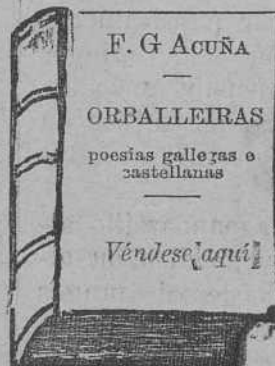
Estética, Xeometría son mayestras n-o taller, director' a Natomía, e dáse os pés outro sér e ó corpo mais gallardía.

GRAN TINTORERIA D'O PALENTINO

Calle d' Orzan, 68

N-este acreditado establecemento tíñese de todol-os colores e quitanse toda clás de manchas ás roupas, así de siñoras como de cabaleiros; ademais lávanse cobertores de lan, usados ou novos, dáselles o coor que queira e sácaselles o pelo; todo moi baratiño e co-a prefeucion que ten acreditado.

NON ESQUENCERSE:—Orzan, 68, Cruña.

F. G. ACUÑA

ORBALLEIRAS

poesias gallegas e
castellanas

Véndese aquí

A FULIADAPREÓDECO SEMANAL D' ENTERESES
MORÁS E MATERIÁS,

Sal á lus todol-os crueves

Precio de suscripcion:—Oito
cadelos pequenos ó mes

Número solto UN can grande

EMPRENTA
DE**A. AMENEDO PONTE**

Rua d'a Fita, núm. 7

Faise aquí toda clás de traballos, ben e barato.